

DE TWEEDE KAMER: DE OVERHEID HEEFT EEN EIGEN TAAK IN DE KRAPTE

Wie is nou waar verantwoordelijk voor op de krappe arbeidsmarkt? Marijke Van Beukering (Tweede kamerlid D66) met onder andere de arbeidsmarkt, zzp'ers, AOW & pensioenen en sinds 1 januari ook de gedeelde participatiewet in haar portefeuille – vertelt haar visie op de 372.000 werklozen in Nederland, de rol van de overheid en die van bedrijven in de krappe arbeidsmarkt.

“Kraptesectoren zijn er altijd geweest, zegt Van Beukering. Voor corona was er al krapte in onderwijs en zorg, bijvoorbeeld in de kinderopvang. En wat je nu merkt, is dat mensen die voor corona in de horeca werkten, nu vaak niet meer beschikbaar zijn om in deze sector terug te keren. Bedrijven zijn failliet, mensen hebben ander werk gevonden, maar er zijn ook andere factoren die meespelen.”

VERSCHUIVEN EN ONZEKERHEID

Verschuivingen en onzekerheid gaan hand in hand op de arbeidsmarkt. Zoals in de groep studenten die van de horeca naar de zakelijke dienstverlening zoals klantenservices, flitsbezorging en supermarkten zijn gegaan. Voor bijstandsgerechtigden en mensen met een laag inkomen geldt dat het onzeker is wat hun inkomsten worden vanwege de verschillende toeslagen, en dat maakt onzeker. “Natuurlijk hebben ze dan wat minder,” zegt Van Beukering, “maar ze weten in ieder geval wel wat ze hebben. Deze mensen zeggen: Ik weet niet waar ik met deze overheid aan toe ben, dus blijf ik liever zitten waar ik zit en dan heb ik het op orde. Enerzijds stimuleren we deze mensen om te werken, maar aan de andere kant straffen we ze genadeloos af als ze een keer een foutje maken. Dat is beangstigend en roept wantrouwen op. Deze mensen terug op de arbeidsmarkt te krijgen, ligt gecompliceerder dan menigeen denkt. Ik was zelf wethouder in IJsselstein en ook daar merkte ik dat deze groep vertrouwen nodig heeft vanuit de overheid en hun gemeente.”

WERKGEVER, KEN JE VERANTWOORDELIJKHEID

“Als je allemaal in dezelfde vijver vist, zoals in de zorg, techniek en het onderwijs, wordt het een ingewikkeld verhaal. Dat vergt ook slimmer omgaan met werven voor een werkgever. En als het gaat om functies waar je makkelijker kunt instromen, kunnen we veel beter arbeidspotentiëlen inzetten. In de banenafspraken die de minister met de bedrijven heeft gemaakt, staat dat de werkgevers hebben beloofd dat zij banen zouden creëren voor mensen die

een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Dat doen de werkgevers eigenlijk best goed, alleen de overheid blijft daarin achter. Dus daarin moeten we nog een been bijtrekken.”

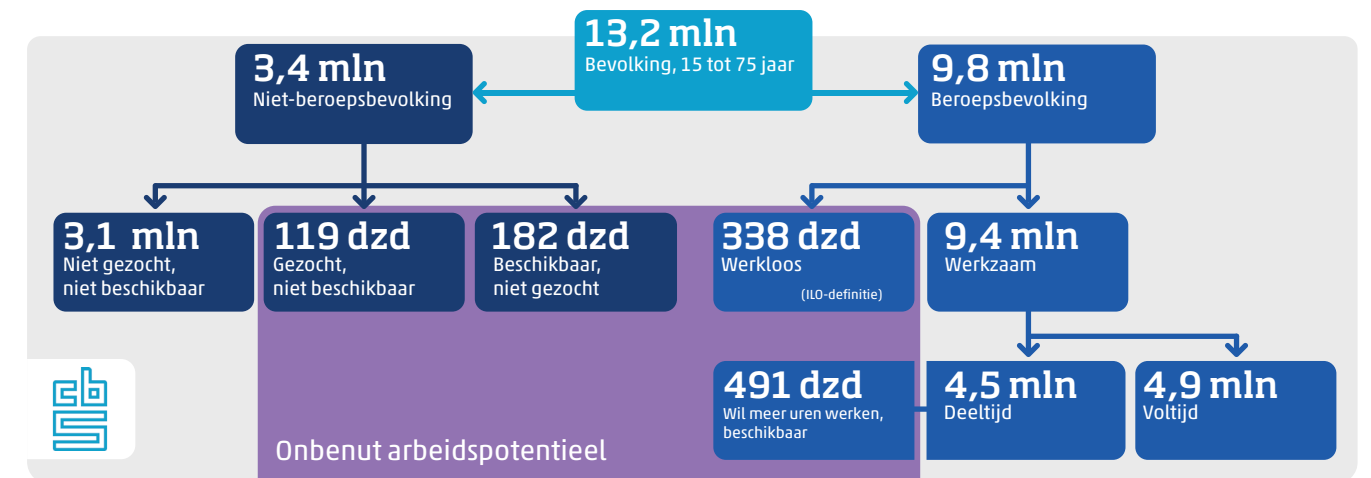
WAT KAN DE OVERHEID DOEN?

“Waar we vanuit de overheid in helpen, zijn bepaalde subsidies en instrumenten verstrekken (‘werkpakketten’) aan de bedrijven waarmee zij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt wel binnen kunnen halen. Want er zit ook een risico bij een werkgever. Die vraagt zich af: Waarom zit deze persoon al zolang thuis? Straks krijg ik een ziektemelding na zes maanden en moet ik twee jaar doorbetalen. De werkpakketten zijn er en tijdens corona zijn overal regionale mobiliteitsteams opgezet (Rijnmond werkt door). Hierin zitten de gemeenten, UWV en andere partijen. Samen bekijken ze hoe ze mensen aan het werk kunnen helpen. Momenteel bereiken ze alleen de mensen die al in ‘de kaartenbak’ zitten, maar niet de groep die thuis zit (de zogenaamde ‘nuggers’, de niet-uitkeringsgerechtigden) en wel kan en wil werken. Dit zijn bijvoorbeeld mensen waarvan de kinderen het huis uit zijn en weer willen gaan werken, maar niet weten niet hoe. Een mobiliteitsteam helpt je.”

MARIJKE VAN BEUKERING

Samenstelling beroepsbevolking 1^e kwartaal 2022, seizongecorrigeerd

WAT WERD ER BESPROKEN IN HET KRAPTEDEBAT?

“In Nederland zijn er 650.000 mensen (bijna net zoveel als de inwoners van Rotterdam) met arbeidspotentieel die we niet kunnen vinden. Dit is een hele grote groep mensen die of meer uren kunnen werken, aan het werk kunnen of via een uitkering thuis zitten. Hierin hebben we het ook over gehad in het kraptedebat: hoe vinden we hen? Daarnaast heb ik tijdens het debat aandacht gevraagd voor de deeltijdcultuur in Nederland. Het is goed als mensen een bewuste keuze maken om deeltijd te werken, bijvoorbeeld omdat ze mantelzorg moeten doen, thuis zorgtaken hebben of om andere redenen. Toch zijn er sectoren waarin deeltijdwerken meer een automatisme is en waarbij met name de vrouw een deeltijdbaas neemt. Het gesprek daarover – ook omdat vrouwen anders geen gelijke kansen krijgen wat betreft carrière, salaris en later pensioenopbouw – moet wat mij betreft worden opgestart. Een ander punt is het doorwerken na pensioen. Als je dat wil dan moet die keuze ook makkelijker gemaakt worden.”

OPLOSSINGEN VOOR DE KRAPPE ARBEIDSMARKT

Van Beukering pleit: “Als werknemers in bepaalde sectoren als het onderwijs en de zorg een paar uur meer zouden willen werken, bijvoorbeeld van 22 naar 24 uur, los je daarmee al een heel groot tekort op. Maar die mensen geven aan dat keuzevrijheid, roosters en administratieve handelingen een hekel punt zijn. De politiek vraagt de werkgevers hiermee rekening te houden. Het is nu een beetje een vicieuze cirkel: Als je veel tekorten hebt, worden mensen sneller ziek omdat ze te veel stress ervaren. Dan voelen de overige medewerkers zich vaak genoodzaakt een stapje harder te lopen, die raken gestrest, vallen uit en zo wordt het tekort alleen maar groter. Zorg als bedrijf voor een aantrekkelijk werkklimaat

dus meer werkplezier. Je kunt vanuit de overheid natuurlijk maatregelen verwachten, maar je hebt er als werkgever ook een hand in.”

WE DOEN HET OOK ZELF

D66 heeft arbeidsmigratie hoog in het vaandel, vooral in de zorg. “Maar we moeten ook kijken naar het verplichte leeftijdsontslag. Sommige mensen vinden het fijn om nog een à twee dagen te blijven werken. Mensen zouden de keuze moeten hebben zonder een verplichte uitdiensttreding. Ook kun je eerder gaan nadenken of iemand nog op de juiste plek zit, of iemand zijn huidige functie kan volhouden tot aan de pensioenleeftijd. Denk aan de bagage-afhandelaars op vliegvelden en sjorders in de Rotterdamse haven. Zo kun je op tijd een traject inzetten naar een andere functie. Allemaal gezond en met plezier tot aan de pensioenleeftijd”, streeft Van Beukering.

“Uiteindelijk dragen we allemaal ons steentje bij aan het ondermijnen van het zware of onderbetaalde werk. Want wie heeft er niet in de lange rijen bij Schiphol gestaan of probeerde er onderuit te komen? Maar dit is iets tussen werknemers en werkgevers. Natuurlijk vinden we arbeidsomstandigheden belangrijk en uiteraard helpt de overheid op vlakken waar het kan, maar uiteindelijk heb je zelf ook een verantwoordelijkheid als werkgever te dragen.”

Samen bekijken
ze hoe ze mensen
aan het werk
kunnen helpen

Tweede Kamer
DER STATEN-GENERAAL

MEER INFO

